

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในปี 2558 ประเทศไทยและสมาชิกสหประชาชาติรวม 193 ประเทศ ร่วมรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) 17 เป้าหมาย ให้เป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) โดย SDGs 17 เป้าหมาย ประกอบไปด้วย 169 เป้าหมายย่อย (SDG Targets) ที่มีความเป็นสากล เชื่อมโยง และเกื้อหนุนกัน โดยแบ่งแยกมิได้ และกำหนดให้มี 247 ตัวชี้วัด (ผลการประชุมคณะกรรมการสถิติแห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ 52 เดือนมีนาคม 2564) เพื่อใช้ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนา ทั้งนี้ สามารถจัดกลุ่ม SDGs ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกันใน 5 มิติ (5Ps) ได้แก่ (1) การพัฒนาคน (People) ให้มีความสำคัญกับการขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหยในทุกมิติ สร้างโอกาสที่เท่าเทียมในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (2) สิ่งแวดล้อม (Planet) ให้มีความสำคัญกับการปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนส่งเสริมการผลิตและบริการที่ยั่งยืน เพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป (3) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับธรรมชาติ (4) สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีสังคมที่สงบสุข ยุติธรรม และไม่แบ่งแยก และ (5) ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในทุกกระดับ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยรวมถึงความร่วมมือระหว่างประเทศ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) 17 เป้าหมาย มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศไทยตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ “ประเทศไทยมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดย SDGs ทั้ง 17 เป้าหมาย และ 169 เป้าหมายย่อย มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็น ซึ่งในการขับเคลื่อน SDGs ของประเทศไทย ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) เป็นกลไกระดับชาติเพื่อสนับสนุนให้แนวทางการพัฒนาประเทศไทย นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนามีความครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและบูรณาการ เป็นไปตามข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

แผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDG Roadmap) ที่คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้มีมติเห็นชอบในการประชุม กพย. ครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 ครอบคลุมการดำเนินการใน 6 ด้านหลัก ได้แก่ (1) การสร้างการตระหนักรู้ (2) การเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผน 3 ระดับของประเทศ (3) กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน (4) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (5) ความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา และ (6) การติดตามประเมินผล การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (แผนภาพที่ 1) โดย กพย. ได้มอบหมายให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะสำนักงานเลขานุการของ กพย. ดำเนินการตามแผนการขับเคลื่อนฯ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป

แผนภาพที่ 1 : แผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับประเทศไทย (Thailand's SDG Roadmap)

ที่มา: สศช.

ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม ได้ร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนากิ่งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม อันส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าของประเทศในการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ทั้งในระดับประเทศ และระดับพื้นที่ โดยรายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 – 2563 จะแสดงให้เห็นถึงผลความก้าวหน้า สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย อุปสรรคและความท้าทายรวมทั้งข้อเสนอแนะการดำเนินการระยะต่อไป โดยเฉพาะในอีก 10 ปีข้างหน้า ซึ่งสหประชาชาติได้กำหนดให้เป็นทศวรรษแห่งการดำเนินการอย่างจริงจัง (Decade of Action) เพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนผู้สนใจรับทราบ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อน ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการเพื่อให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ต่อไป

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การประเมินเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย พบว่า ประเทศไทยยังอยู่ระหว่างการขับเคลื่อน SDGs ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยได้แสดงสถานะของการพัฒนาและความเสี่ยง/ความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้โดยสหประชาชาติหรือที่สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต (สีแดง) ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง (สีส้ม) ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย (สีเหลือง) และระดับบรรลุค่าเป้าหมาย (สีเขียว) ซึ่งในการประเมินความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2559 – 2563) มีหลักการและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

1. กรณีที่ประเทศไทยมีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ จะประเมินโดยอ้างอิงกับตัวชี้วัด SDGs ที่กำหนดโดยสหประชาชาติ (SDG global indicator)
2. กรณีที่ข้อมูลไม่ครบถ้วนเพียงพอต่อการประเมินโดยตัวชี้วัด SDGs ที่กำหนดโดยสหประชาชาติ จะพิจารณาใช้ตัวชี้วัดทดแทน (proxy indicator) โดยอ้างอิงกับตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
3. กรณีที่ไม่มีข้อมูลเชิงสถิติสำหรับประเมินความก้าวหน้าของเป้าหมายย่อย (SDG Target) ได้ จะอ้างอิงกับผลการดำเนินงานของภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนเป้าหมายย่อยนั้น ๆ โดยประเมินจากภาพรวมความสำเร็จและอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม
4. กรณีที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของประเทศ อาทิ การให้เงินช่วยเหลือระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยไม่มีข้อมูลผูกมัดในการดำเนินการดังกล่าว จะพิจารณาความก้าวหน้าจากกิจกรรมหรือโครงการที่ได้ดำเนินการไป และความเชื่อมโยงกับการบรรลุวัตถุประสงค์ของเป้าหมายย่อย

การประเมินสถานการณ์ความก้าวหน้าของการขับเคลื่อน SDGs จะยึดค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในเป้าหมายย่อย (SDG Target) หรือเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นหลัก โดยการบรรลุเป้าหมายได้ในเวลาที่กำหนดจะเทียบเท่ากับร้อยละ 100 และพิจารณาว่าในปี 2563 (หรือ ณ ปีที่มีข้อมูลล่าสุด) ประเทศไทยขับเคลื่อนเป้าหมายย่อยดังกล่าวไปมากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับเป้าหมายสุดท้าย และในกรณีที่ยังไม่มีกำหนดค่าเป้าหมาย จะประเมินโดยพิจารณาความก้าวหน้าของการขับเคลื่อน SDGs โดยเปรียบเทียบข้อมูลปี 2563 หรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดกับข้อมูลปี 2559 โดยมีค่าสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย ดังนี้

ตารางที่ 1: การกำหนดค่าสีแดงสถานะของเป้าหมาย

ค่าสี	สถานะ	รายละเอียด
แดง	ต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต	สถานการณ์ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของค่าเป้าหมาย
ส้ม	ต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง	สถานการณ์อยู่ในช่วงร้อยละ 50 - 74 ของค่าเป้าหมาย
เหลือง	ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย	สถานการณ์อยู่ในช่วงร้อยละ 75 - 99 ของค่าเป้าหมาย
เขียว	บรรลุค่าเป้าหมาย	บรรลุค่าเป้าหมายร้อยละ 100

การประเมินสถานการณ์ภาพรวมของแต่ละเป้าหมาย SDGs จะคำนวณจากสถานะของเป้าหมายย่อยในเป้าหมายนั้น ๆ โดยนำคะแนนที่ได้จากการประเมินความสำเร็จของแต่ละเป้าหมายย่อย มากำหนดค่าต่อน้ำหนักที่เท่ากัน (equal weighting) เพื่อคำนวณเป็นค่าสีแดงสถานะของแต่ละเป้าหมาย SDGs โดยใช้ค่าสีแดงสถานะ 4 สีเช่นเดียวกับเป้าหมายย่อย

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ผลการประเมินสถานะของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

การประเมินเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย พบว่า ประเทศไทยอยู่ระหว่างการขับเคลื่อน SDGs ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยสหประชาชาติหรือแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งกำหนดกรอบเวลาในการบรรลุเป้าหมายไว้ทั้งภายในระยะ 5 ปี ระยะ 10 ปี และระยะ 15 ปี โดยมีเป้าหมาย SDGs ที่มีค่าชี้แสดงสถานะเป็นสีเขียว 10 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 58.8 ของเป้าหมายทั้งหมด และมีเป้าหมายที่มีค่าชี้แสดงสถานะเป็นสีส้ม 7 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 41.2 ในขณะที่ไม่มีเป้าหมายใดมีสถานะที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต (สีแดง) สะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าของประเทศไทยในการขับเคลื่อน SDGs ไปพร้อมกันในทุกมิติ แต่ยังคงมีความท้าทายสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะในประเด็นการพัฒนาที่จำเป็นต้องอาศัยการดำเนินการอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ อีกทั้งยังมีความเชื่อมโยงกับผลการดำเนินการของเป้าหมายอื่น ๆ อาทิ ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ต่อความก้าวหน้าของการขับเคลื่อน SDGs รูปแบบการผลิตทางการเกษตรที่ยังพึ่งพาสารเคมี อุบัติเหตุทางท้องถนน การจัดการขยะและของเสียอันตราย ปัญหามลพิษทางทะเล ตลอดจนการเข้าถึงหลักประกันขั้นพื้นฐานและความคุ้มครองทางสังคมต่าง ๆ ของกลุ่มประชากรที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง จึงส่งผลให้ประเทศไทยยังไม่สามารถขับเคลื่อน SDGs ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ดังแสดงไว้ในแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2: ผลการประเมินสถานะของเป้าหมาย SDGs

ผลการประเมินเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนบ่งชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในหลากหลายประเด็น โดยในมิติการพัฒนาคคน (People) ภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคคนทุกช่วงวัย รวมทั้งมุ่งขจัดปัญหาความยากจนอย่างจริงจัง สะท้อนให้เห็นความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจน เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพและเป้าหมายที่ 5 ความเท่าเทียมทางเพศ ในมิติเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 7 พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้ เป้าหมายที่ 8 งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ เป้าหมายที่ 9 โครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม และอุตสาหกรรม และเป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำ อันเป็นผลมาจากการดำเนินการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะที่ผ่านมาประกอบกับการลงทุนทางโครงสร้างพื้นฐาน การวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงการดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย ในมิติสิ่งแวดล้อม (Planet) มีความก้าวหน้าสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 13 การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยได้ดำเนินการเชิงรุกเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงการวางแผนรับมือกับภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ ในมิติความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) มีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 17 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นอย่างมาก โดยประเทศไทยมี

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

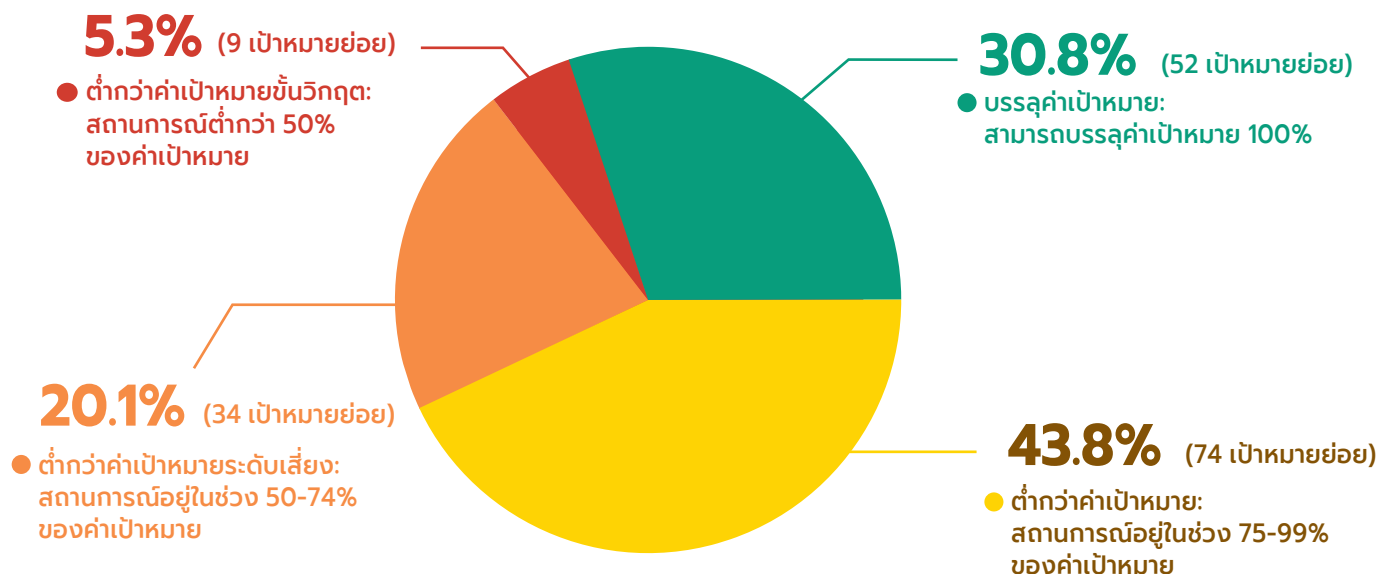
บทบาทสำคัญในเวทีโลก อาทิ การเป็นสมาชิกคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (ECOSOC) รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและการเงินแก่ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน แม้ว่าประเทศไทยจะไม่มีข้อผูกพันในฐานะประเทศผู้ให้ (donor) ก็ตาม

ทั้งนี้ ประเทศไทยยังคงต้องเร่งรัดการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายที่มีสถานะการดำเนินการอยู่ในระดับเสี่ยง ได้แก่ เป้าหมายที่ 2 ขจัดความหิวโหย เป้าหมายที่ 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป้าหมายที่ 6 น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล เป้าหมายที่ 11 เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 14 ทรัพยากรทางทะเล และเป้าหมายที่ 16 ความสงบสุข ยุติธรรม และสถาบันเข้มแข็ง เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติได้ภายในปี 2573

ผลการประเมินสถานะของเป้าหมายย่อย (SDG Targets)

ในการประเมินเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนรายเป้าหมายย่อย (SDG Targets) พบว่า ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนในระดับที่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สีเขียว) จำนวน 52 เป้าหมายย่อย จากทั้งหมด 169 เป้าหมายย่อย หรือคิดเป็นร้อยละ 30.8 ในขณะที่ มีความก้าวหน้าการขับเคลื่อนในระดับที่อยู่ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยอยู่ในช่วงร้อยละ 75 – 99 ของค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สีเหลือง) จำนวน 74 เป้าหมายย่อย คิดเป็นร้อยละ 43.8 และอยู่ในช่วงร้อยละ 50 – 74 ของค่าเป้าหมายที่กำหนด (สีส้ม) จำนวน 34 เป้าหมายย่อย คิดเป็นร้อยละ 20.1 ทั้งนี้ ประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายสูงในการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุ SDGs จำนวน 9 เป้าหมายย่อย หรือร้อยละ 5.3 ของเป้าหมายย่อยทั้งหมด เนื่องจากมีผลการดำเนินงานที่อยู่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของค่าเป้าหมายที่กำหนด (สีแดง) ดังมีรายละเอียดแสดงไว้ในแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3: สัดส่วนสถานะของเป้าหมายย่อย (SDG Targets)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

แผนภาพที่ 4: ผลการประเมินสถานะเป้าหมายย่อย (SDG Targets)

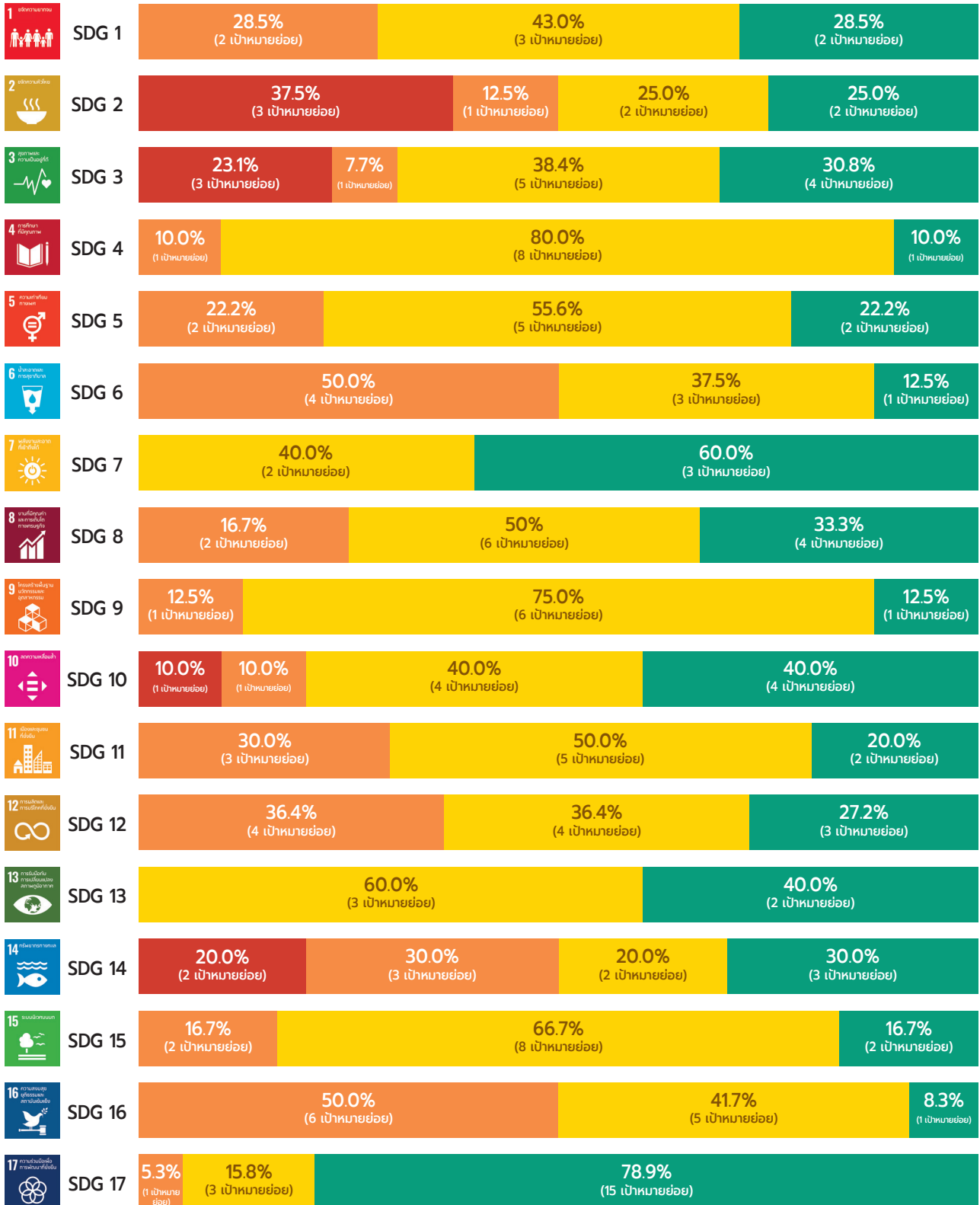
ที่มา:ประมวลโดย สศช.

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีความก้าวหน้าในการดำเนินการมากที่สุด ได้แก่ เป้าหมายที่ 17 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายย่อยที่บรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สีเขียว) จำนวน 15 เป้าหมายย่อยจาก 19 เป้าหมายย่อย หรือคิดเป็นร้อยละ 78.9 รองลงมา ได้แก่ เป้าหมายที่ 7 พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้ (ร้อยละ 60.0 มีค่าสถานะเป็นสีเขียว) เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำ (ร้อยละ 40.0 มีค่าสถานะเป็นสีเขียว) เป้าหมายที่ 13 การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ร้อยละ 40.0 มีค่าสถานะเป็นสีเขียว) และเป้าหมายที่ 8 งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ 33.3 มีค่าสถานะเป็นสีเขียว) ตามลำดับ ดังมีรายละเอียดแสดงไว้ในแผนภาพที่ 4

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

แผนภาพที่ 5: ผลการประเมินเป้าหมายย่อย (SDG Targets)

ที่มา: ประมวลโดย สศช.

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ประเด็นความท้าทาย

แม้ว่าการขับเคลื่อน SDGs ของประเทศไทยในระยะ 5 ปีแรก (พ.ศ. 2559 – 2563) จะมีความก้าวหน้าไปอย่างมีนัยสำคัญแล้วก็ตาม แต่พบว่ายังมีบางประเด็นที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยผลการประเมินความก้าวหน้าของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งให้เห็นว่า มี 9 เป้าหมายย่อยที่มีสถานการณ์อยู่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของค่าเป้าหมายที่กำหนด ได้แก่ (1) การยุติความหิวโหยและเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการ (2) การยุติภาวะทุพโภชนาการ โดยเฉพาะในประชากรกลุ่มเปราะบาง (3) การมีระบบเกษตรอาหารที่ยั่งยืน (4) การลดการเสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อ (5) การลดการเสียชีวิตและการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน (6) การลดการเสียชีวิตและการเจ็บป่วยจากสารเคมีอันตราย มลพิษ และการปนเปื้อนทางอากาศ น้ำ และดิน (7) การลดค่าธรรมเนียมการโอนเงินระหว่างประเทศ (8) การลดมลพิษทางทะเล และ (9) การอนุรักษ์พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง ดังแสดงรายละเอียดของทั้ง 9 เป้าหมายย่อยไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 2: ประเด็นท้าทายสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ (เป้าหมายย่อยที่มีค่าสถานะเป็นสีแดง)

เป้าหมายย่อย	รายละเอียด
SDG 2.1	ยุติความหิวโหยและสร้างหลักประกันให้ทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มยากจนและกลุ่มที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง รวมถึงทารก ได้เข้าถึงอาหารที่ปลอดภัย มีโภชนาการ และเพียงพอตลอดทั้งปี ภายในปี 2573
SDG 2.2	ยุติภาวะทุพโภชนาการทุกรูปแบบและแก้ไขปัญหาคิวความต้องการสารอาหารของหญิงวัยรุ่น หญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร และผู้สูงอายุ ภายในปี 2573 รวมถึงบรรลุเป้าหมายที่ตกลงร่วมกันระหว่างประเทศว่าด้วยภาวะเตี้ยแคระแกร็น และพอมแห้งในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ภายในปี 2568
SDG 2.4	สร้างหลักประกันว่าจะมีระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืนและดำเนินการตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรที่มีภูมิคุ้มกัน เพื่อเพิ่มผลิตภาพและการผลิต ซึ่งจะช่วยรักษาระบบนิเวศ เสริมขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สภาวะอากาศรุนแรงสุดขีด ภัยแล้ง อุทกภัย และภัยพิบัติอื่น ๆ และจะช่วยพัฒนาที่ดินและคุณภาพของดินและที่ดินอย่างต่อเนื่อง ภายในปี 2573
SDG 3.4	ลดการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อให้ลดลงหนึ่งในสาม ภายในปี 2573 ด้วยการป้องกันและการรักษาโรค และส่งเสริมสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี
SDG 3.6	ลดจำนวนการตายและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจากการจราจรทางถนนทั่วโลกลงครึ่งหนึ่ง ภายในปี 2563

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

เป้าหมายย่อย	รายละเอียด
SDG 3.9	ลดจำนวนการตายและการเจ็บป่วยจากสารเคมีอันตรายและจากมลพิษและการปนเปื้อนทางอากาศ น้ำ และดิน ให้ลดลงอย่างมาก ภายในปี 2573
SDG 10.c	ลดค่าธรรมเนียมการส่งเงินกลับประเทศของแรงงานย้ายถิ่น (migrant remittance) ให้ต่ำกว่าร้อยละ 3 และขจัดการชำระเงินระหว่างประเทศที่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าร้อยละ 5 ภายในปี 2573
SDG 14.1	ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภทอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงเศษซากขยะในทะเลและมลพิษจากราตุอาหาร (nutrient pollution) ภายในปี 2568
SDG 14.5	ภายในปี 2563 อนุรักษ์พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ 10 โดยให้เป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศและภายในประเทศ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ดีที่สุดที่มีอยู่

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2562 จนถึงปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมไปทั่วโลก และมีแนวโน้มที่จะทำให้ความก้าวหน้าในการขับเคลื่อน SDGs ของประเทศไทยถดถอยลงในหลายด้าน โดยผลจากรายงานการประเมินผลกระทบรวมด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทย¹ บ่งชี้ว่าการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จะส่งผลกระทบต่อความคืบหน้าของประเทศไทยในการบรรลุ SDGs โดยเฉพาะในเป้าหมายที่ 1 การขจัดความยากจน เป้าหมายที่ 2 การขจัดความหิวโหย เป้าหมายที่ 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ เป้าหมายที่ 5 ความเท่าเทียมทางเพศ เป้าหมายที่ 8 การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป้าหมายที่ 16 ความสงบสุข ยุติธรรม และสถาบันเข้มแข็ง

การติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าในการบรรลุ SDGs ของประเทศไทย ยังคงมีความท้าทายในด้านข้อมูล ที่ในบางตัวชี้วัดยังไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดและระเบียบวิธีการที่กำหนดโดยสหประชาชาติ เนื่องจากประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในการจัดเก็บข้อมูลแบบจำแนกแยกประเภท (disaggregated data) และข้อมูลสถิติสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องใช้ความเชี่ยวชาญและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย อาทิ ข้อมูลดาวเทียม ข้อมูลชีวภาพ และข้อมูลภูมิสารสนเทศ อีกทั้งบางตัวชี้วัดที่กำหนดไม่สามารถสะท้อนบริบทการพัฒนาของประเทศได้อย่างครบถ้วนและครอบคลุม

¹ รายงานการประเมินผลกระทบรวมด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทย (Socio-Economic Impact Assessment of COVID-19 in Thailand) ซึ่งเผยแพร่ในเดือนตุลาคม 2563 เป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน่วยงานสหประชาชาติในประเทศไทย นำโดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) และธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB)

ข้อเสนอแนะการดำเนินการในระยะต่อไป

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในช่วง 10 ปีต่อจากนี้ ซึ่งสหประชาชาติได้กำหนดให้เป็น “ทศวรรษแห่งการดำเนินการอย่างจริงจัง” หรือ “Decade of Action” จะต้องให้ความสำคัญในหลายประเด็น โดยมุ่งให้เกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติส่วนร่วม โดยมีข้อเสนอแนะการดำเนินการในระยะต่อไป ดังนี้

1. เร่งดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาและปรับปรุงสถานการณ์ในเป้าหมายย่อยที่มีสถานะต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต (สีแดง) รวมทั้งดำเนินการเพื่อปรับปรุงสถานการณ์ในเป้าหมายย่อยที่มีสถานะการดำเนินการต่ำกว่าค่าเป้าหมายในระดับเสี่ยง (สีส้ม) อาทิ การจัดการความยากจนในทุกมิติ การเข้าถึงความคุ้มครองทางสังคม ความรุนแรงโดยเฉพาะต่อเด็กและสตรี การค้ามนุษย์ การเข้าถึงน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัย การจัดการขยะ การลักลอบเคลื่อนย้ายอาวุธและเงินผิดกฎหมาย การเข้าถึงข้อมูลและการปกป้องเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และการทุจริตคอร์รัปชัน

2. บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลเป็นรูปธรรม ภายใต้งบประมาณและทรัพยากรที่จำกัด โดยเฉพาะการขับเคลื่อนเป้าหมายย่อยที่เกื้อกูล (synergy) และเป็นแรงหนุนให้เป้าหมายย่อยอื่น ๆ สามารถประสบผลสำเร็จได้ในคราวเดียวกัน เช่น การแก้ไขปัญหาคความยากจน (เป้าหมายที่ 1) จะเกื้อหนุนให้เกิดความก้าวหน้าในการจัดความหิวโหยและภาวะทุพโภชนาการ (เป้าหมายที่ 2) ลดความเหลื่อมล้ำ (เป้าหมายที่ 10) ตลอดจนส่งเสริมการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน (เป้าหมายที่ 3) และเพิ่มศักยภาพในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขปฐมภูมิขั้นพื้นฐาน (เป้าหมายที่ 6 7 และ 11) ที่จำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพ (เป้าหมายที่ 8)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

3. สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นในวงกว้าง ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันสร้างทัศนคติและจิตสำนึกความยั่งยืนให้เกิดขึ้นในสังคม เนื่องจากการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคน ไม่ใช่หน้าที่ของภาคส่วนใดเป็นการเฉพาะ ดังนั้น หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันวิชาการ องค์กรอิสระ องค์กรไม่แสวงหากำไร องค์กรระหว่างประเทศ หรือประชาชนทั่วไปจะต้องมีจิตสำนึกในการสร้างสังคมที่มีความยั่งยืนร่วมกัน เพื่อมุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน

4. พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางและระบบการติดตามประเมินผลให้มีมาตรฐานสากล โดยเฉพาะการจัดเก็บข้อมูลแบบจำแนกแยกประเภท และข้อมูลที่สามารถสะท้อนบริบทการพัฒนาของประเทศได้อย่างครอบคลุม โดยนำใช้เทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น รวมทั้งสนับสนุนการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนให้มีการออกแบบนโยบายและมาตรการที่เหมาะสมและบูรณาการบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์มากยิ่งขึ้น

5. เตรียมพร้อมรับมือกับทุกสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น บทเรียนจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้เห็นถึงความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดได้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จะทำให้การขับเคลื่อนประเทศมีความมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น โดยใช้หลักการ “ลิมแล้ว ลุกไว” หรือ Resilience เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเป็นเรื่องท้าทาย หากปราศจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม ดังนั้น ความร่วมมือจึงเป็นเรื่องสำคัญในการสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้น ซึ่งทุกคนควรเข้ามามีบทบาทในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันและลงมือทำทันที เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ให้กับประเทศไทยและกับโลกใบนี้ บนหลักการพัฒนาที่ครอบคลุม ยืดหยุ่น และยั่งยืน อย่างไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

